No. 70 1839

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS-BLAD.

Zaturdag 23 Maart.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD BREDA, brengen bij deze, ten gevolge daartoe ontvangen berigt van den Hoog-Ed. Gestr. Heer Generaal-Majoor Plaatselijken Kommandant dezer Vesting, ter kennisse der Ingezetenen, en andere daarbij belanghebbenden, dat des DINGSDAGS, WOENSDAGS, DONDERDAGS en VRIJDAGS van iedere week, van 's morgens 9 tot 12 ure, op de Oosterhoutsche heide, ter plaatse, alwaar de Practische Exercitien der Artillerie alhier in bezetting jaarlijks plaats hebben, thans door de Infanterie van het garnizoen de Instructie in het Schieten naar den Schijf zal voortgezet worden.

Met waarschuwing aan een iegelijk wien dit aangaat, daarop bedacht te zijn, ten einde ongelukken te voorkomen.

BREDA, den 21. Maart 1839.

DE ROY, vt.

Ter ordonnancie van dezelven,

De Secretaris der Stad,

H. W. SCHAUIRES.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 20sten Maart.

Men leest in het *Journal des Débats*: » De leden van het toekomstig ministerie hebben zich heden (gisteren) bij den maarschalk *Soult* vereenigd. De heeren *Humann* en *Dufaure* waren bij deze conferentie tegenwoordig, die niet minder dan vijf uren geduurd heeft en waarin de voornaamste punten van de binnen- en buitenlandsche staatkunde schijnen te zijn behandeld geworden. [illegible] twee kwestien, de zaak van Spanje en de conversie van de renten, de ministeriele schikkingen nog hangende deden blijven."

De *Messager* en de *Nouvelliste* bevestigen, dat de toekomstige ministers gisteren bijeen zijn geweest, en de maarschalk *Soult* zich tot driemaal naar den koning begeven heeft, maar dat er intusschen gisteren avond nog niets besloten was.

De gewone briefwisseling dezer hoofdstad, na gezegd te hebben, dat men op de Tuilerien nog het denkbeeld van een ministerie der doctrinairen met den heer *Molé* aan het hoofd niet heeft laten varen, en dat zulks nog altijd tot het afbreken der onderhandelingen kon leiden, gaat aldus voort: » Eene zaak verwondert ons met opzigt tot de voorvallen der jongste dagen. Volgens de organen van de heeren *Thiers* en *Soult* zou men gezegd hebben dat al de grondslagen van de nieuwe administratie gelegd waren, dat slechts de heeren *Humann* en *Dufaure* van dezelve moest kennis gegeven worden, ten einde hunne goedkeuring te hebben, alvorens de ordonnantien in den *Moniteur* verschenen. De gezegde personen zijn nu aangekomen, en thans blijkt, dat er nog niets stelligs omtrent het te volgen stelsel bepaald is; men blijft vijf uren in deliberatie, ten einde eene soort van ministerieel manifest op te maken, dat de koning bij geschrifte had verlangd, ten einde zekerheid te hebben omtrent de voorwaarden van het nieuwe kabinet, en verscheidene belangrijke punten worden terstond door den koning ver- [illegible] van vier punten over welke men zich met den koning niet heeft kunnen verstaan.

1. De conversie van de rente. De koning verlangde dat deze kwestie niet meer ter spraak kwam, omdat zij de talrijke klasse van renteniers moest verontrusten, dat vele vroegere voorstanders der conversie van gevoelen veranderd waren, en het nutteloos was die kwestie gedurig ter spraak te brengen. De heer *Humann* had echter niet willen toegeven en verlangd dat een wetontwerp voor de reductie aangeboden werd.

2. Het wezenlijke presidentschap van den raad. Op de Tuilerien scheen men over deze kwestie los te willen heen stappen; intusschen was dit het moeijelijkste punt, en de ware oorzaak die beletteden dat de ministeriele onderhandelingen tot een besluit kwamen.

3. De nieuwe ministers verlangen de benoemingen van een veertigtal nieuwe pairs als het eenig middel om de meerderheid in de kamer der pairs te bekomen, alwaar de voorstanders van den heer *Molé* de overhand hebben en dus al de door de kamer van gedeputeerden aangenomene ontwerpen konden verwerpen.

4. De spaansche kwestie. De heer *Thiers* had te kennen gegeven, dat er, te midden van de crisis der karlistische partij, ten gevolge der executien van *Maroto*, weinig noodig zou zijn, om die partij geheel te vernietigen. Hij wil derhalve geene eigenlijke medewerking, zooals tijdens het ministerie van 22 Februarij, maar de strikte uitvoering van het traktaat van het viervoudig verbond.

Uit hoofde van deze onderscheidene punten zou dan de koning gisteren avond verlangd hebben, dat de toekomstige ministers hun programma wijzigden.

— Heden morgen vroeg hebben verscheidene leden der ministeriele combinatie, na eerst met elkander geraadpleegd te hebben, zich weder naar den koning begeven, om de gisteren gestaakte onderhandelingen voort te zetten; van de uitslag dezer nieuwe bijeenkomst heeft men nog niets vernomen.

Wat er nu ook gebeure, 't zij de benoemingen reeds morgen in den *Moniteur* komen, of dat de onderhandelingen nog langer duren, ieder houdt het voor zeker, dat de kamer op den bestemden tijd niet kan bijeenkomen en er dus eene prorogatie moet volgen.

Volgens een gerucht, zouden de eischen der lieden die thans aan het bewind willen komen, zich ook tot de verandering van zes gezanten en van een veertigtal prefecten uitstrekken.

— Men merkte heden nacht een meer dan gewoon getal patrouilles in de straten [illegible] heid waren.

— Tusschen het fransch en het engelsch gouvernement wordt dezer dagen onderhandeld, over de middelen, om de depeches langs den nieuwen weg uit Indie komende, op de spoedigste wijs over Frankrijk naar Engeland te kunnen verzenden.

— In den aanvang was de stemming ter beurze heden zeer lusteloos. Men zeide dat de heer *Thiers* afgezien had om verder deel van de ministeriele combinatie uit te maken en de onderhandelingen gebroken waren. De nieuwe onzekerheid die daaruit zou ontstaan, drukte de fondsen; maar, ten half drie, verspreidde zich het gerucht, dat de belgische kamer het traktaat van scheiding aangenomen had, en dat het ministerie eindelijk geconstitueerd was, zoodat men morgen de ordonnantien moest verwachten. Beide deze geruchten bragten verbetering in den koers te weeg. De notering was heden (20 Maart): 5 pCt. 108,55; 3 pCt. 79,75; Nap. r. 100; Spanje 21¼; Rom. L. 102¼.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 19den Maart.

Dezer dagen is te Berlijn aangekomen de ridder *Zea Bermudez*, gewezen voorzitter van het Spaansche ministerie, tijdens den dood van *Ferdinand VII*. Naar men verneemt, moet hij aan eenige personen eene memorie nopens de Spaansche troonopvolging hebben medegedeeld, waarin, naar men wil, dit vraagstuk in een geheel nieuw daglicht zou geplaatst en onderscheidene duistere punten deswege opgehelderd worden.

— Z. M. de Keizer van Rusland heeft een besluit genomen, waarbij aan de jonge Poolsche edellieden toegestaan wordt om in de Russische regimenten te worden ingelijfd. Als een der vereischten daartoe wordt, onder anderen, opgeheven, dat zij een bewijs leveren, van tot geene geheime genootschappen behoord te hebben.

— Uit Westphalen wordt van den 11den dezer geschreven: » Het 15de regiment infanterie is uit zijne garnizoensplaats Minden naar den Rijn getrokken. Men verwacht het tweede (Pommersche) als ook het vierde (Saksische) legerkorps. Ook de 3de divisie van het 7de legerkorps is naderbij getrokken; de landweer is nog niet opgeroepen."

— Uit Maagdenburg wordt gemeld, dat in den loop der maand Mei een getal van 500 lieden uit die stad en andere plaatsen, die zich niet met de bestaande kerkelijke inrigtingen der Luthersche gemeente kunnen vereenigen, naar Amerika wilde uitwijken.

— De russische grootvorst-troonopvolger is in den avond van den 16den dezer te Munchen aangekomen, en aan het paleis van den hertog *van Leuchtenberg* afgestapt.

— Volgens berigt uit Zürich van 14 Maart, heeft de regeringsraad in zijne zitting van dien dag, welke van acht uur des morgens tot vier ure namiddag geduurd had, over de beroeping van Dr. *Strausz*, als Hoogleeraar in de godgeleerdheid, die zoo veel onrust in het kanton veroorzaakt heeft, beraadslaagd, en eindelijk met 13 tegen 5 stemmen besloten, aan die beroeping geen gevolg te geven.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 22sten Maart.

Naar men verneemt is bij de regering thans in overweging een ontwerp van wet tot het vaststellen van reglementaire verordeningen op de paarden-posterij, om aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal te worden voorgedragen.

— Uit 's Hage wordt geschreven, dat ll. woensdag aan Z. M. aangeboden is een ontwerp tot droogmaking der Nootdorpsche plassen, enz. gelegen in den omtrek van Delft. Deze onderneming zou men voor onderlinge rekening der eigenaren willen doen plaats grijpen, terwijl daarvoor in de eerste plaats zouden strekken, de niet onbelangrijke fondsen der afkoopskassa, en voor het te kort komende zocht men subsidie, of renteloos voorschot.

— Graaf *Orloff*, adjudant-generaal des Keizers van Rusland, die thans met de plaats bij Z. K. H. den grootvorst-troonopvolger bekleed is, welke door wijlen Prins *Lieven* werd vervuld, wordt in den loop dezer week verwacht en zal zijnen intrek bij Z. Exc. den gevolmagtigden minister van Rusland nemen. Verder verneemt men, dat de genoemde Grootvorst, bij Hoogstdeszelfs komst in deze residentie, aan het paleis van Z. K. H. den Prins *van Oranje* zal afstappen.

— Eergisteren is het lijk van den Amsterdamschen hoogleeraar *N. G. van Kampen*, te Haarlem, de plaats zijner geboorte, op het kerkhof buiten de Nieuwe Poort ter aarde besteld. Twee zijner ambtgenooten, de hoogleeraren *Muller* en *Koopmans*, en een groot aantal studenten van het athenæum hebben het lijk naar de laatste rustplaats vergezeld. De hoogleeraar *Muller* en twee der studenten hebben, bij het graf, de vergaderde menigte toegesproken, en daarbij aan de uitstekende verdiensten van den overledene op eene [illegible] toegebragt.

— [illegible]" aldus leest men in de *Amsterdamsche Courant*, » dat deze begrafenis plaats had op den dag, dat de aanneming der belangrijke eindschikking ook door de Belgen alhier bekend werd. *Van Kampen* beloofde, in zijn *Gedenkboek van Nederlands moed en trouw, gedurende den Belgischen opstand*, dit zijn werk te zullen voltooijen, waar hij, bladz. 621, betuigde: *Het mogt ons niet gebeuren den afloop te melden van het lang betwiste pleit.* Had hij dit mogen beleven, hij, die aan vaderland, geschiedenis en letteren zoo veelvuldige offers bragt, zou hieraan en aan andere gewigtige gebeurtenissen van vroeger' en later' tijd, tot roem van het hem zoo dierbaar Nederland, zijne vlugge pen, nooit aan vleijerij of gunstbejag, maar aan waarheid en vrijheid gehecht, willig geleend hebben. Nu treurt dat Vaderland, de letteren, zijne vrienden, doch meest de nablijvende bloedverwanten over hem."

— Uit Utrecht meldt men, dat de hoogleeraar *R. van Rees*, gisteren het rectoraat der akademie aan den hoogleeraar *H. C. Vinke* heeft overgedragen met eene redevoering, ter nagedachtenis van den gedurende het afgeloopen akademie-jaar overleden hoogleeraar *J. Bleuland.*

Voorts schrijft men van daar, dat de afgetredene burgemeester dier stad Jhr. Mr. *van Asch van Wijck*, bij gelegenheid dat hij van deze zijne betrekking in den raad afscheid nam, een belangrijk verslag voorgedragen heeft van den toestand der stad Utrecht van den jare 1827 vergeleken met dien van 1839, waarin Z. Ed. Achtbare, na een gunstig tafereel van den vooruitgang der stad te hebben geschetst, besloot met de bedoelingen te ontvouwen die hij als hoofd van de regering der stad steeds op het oog had gehad, en de redenen te verklaren die hem deden wenschen dat het einde van dit twaalfjarig tijdvak ook het einde mogt zijn van Z. Eds. aandeel aan de regering der stad.

— Op den 15den dezer is te Dordrecht, van de scheeptimmerwerf der heeren *B. van Limmen en Comp.*, met het beste gevolg te water gelaten, het barkschip *Pictura*, bestemd voor de vaart op Oost-Indien, terwijl onmiddellijk daarna de kiel is gelegd, voor een fregatschip, mede bestemd voor de vaart op Oost-Indien; en hetwelk den naam voeren zal *Bernhard, Hertog van Saxe-Weimar*, voor de rekening der reederij, onder directie der heeren *H. Brunner, C. van Welsenes* en *T. Sandberg.*

Plaatsgebrek heeft ons tot heden nog verhinderd, om, gelijk wij in ons nommer van 21. Maart gezegd hebben, terug te komen op het door den heer *Luzac* gesprokene in de zitting der Staten-Generaal van Maandag ll., bij de discussie over de droogmaking van het Haarlemmermeer.

De heer *Luzac* herinnerde, dat hij in 1838 reeds had doen zien hoe ligtvaardig en eigendunkelijk de Regering bij het ontwerpen van dit plan was te werk gegaan. Hij herinnerde, hoe weinig de Regering toen den bijzonderen eigendom scheen te eerbiedigen, dat zij, onder anderen, door Z. Exc. den Minister van Finantien heeft doen verklaren, dat de stad Leiden volstrekt geen eigendom op het Meer bezat. Ter wederlegging van dat voorgeven brengt hij thans bij, dat de stad Leiden op de registers van het kadaster, als eigenaresse van het Leidsche meer geplaatst is voor 4226 morgen. Nu wil hij gaarne aannemen, dat er ten algemeene nutte onteigening van bezitting kan plaats hebben, maar dat men van zijne bijzondere bezitting zou worden onteigend, zonder daarover zelfs te worden gehoord, dat geloeft hij niet dat geoorloofd is. Intusschen vermeent hij, dat noch de Regering der stad Leiden, noch het kollegie van het hoogheemraadschap van Rijnland, in het minste over het plan zijn gehoord. Hij vindt dit te ondoelmatiger, omdat laatstgemeld heemraadschap in de verte bedreigd wordt met het doen van uitgaven tot het onderhouden van werken, tot de droogmaking vereischt, hetgeen vroeger nooit het geval geweest is. Hij doet zien, dat men reeds sinds eeuwen op de droogmaking bedacht geweest is, maar dat altijd groote hinderpalen, die zich tegen de uitvoering van het werk verzetten, weerhouden hebben daartoe over te gaan. Naar het hem toeschijnt, worden de voordeelen van de onderneming te hoog opgevijzeld, terwijl de nadeelen geheel over het hoofd gezien worden. Onder de nadeelen, die daaruit zullen ontstaan, vreest hij ook, dat het goed en gezond water der steden Haarlem en Leiden, die voorname behoefte van menschen en vee, zal verloren gaan. Ten andere vindt hij in het geldelijke gedeelte van den maatregel, groot bezwaar. Als een voornamen grond tegen denzelven brengt hij bij het weifelachtige der Regering, nopens het geheele plan der droogmaking. Er zijn toch slechts drie punten bepaald, namelijk: 1°. Dat er eene droogmaking van eenige plassen in de prov. Holland zal plaats hebben; 2°. Dat dezelve door de Regering beheerd en ten uitvoer gelegd zal worden; en 3°. Dat zij daartoe eene geldleening van acht millioenen zal kunnen openen. Al het overige schijnt onbepaald te zijn, en op losse schroeven te staan. Ten bewijze zijner meening [illegible] brengt de spreker bij, dat de Regering, alleen op het [illegible] eenige leden der kamer, toegestaan heeft, ook het [illegible] ontwerp der droogmaking te begrijpen, waartoe zij vroeger verklaard heeft niet te kunnen overgaan. In dit opzigt heeft de Regering, zegt de heer *Luzac*, alzoo de rol van Saturnus gespeeld, dat is: dat zij haar eigen werk geheel en al heeft vernietigd en van haar oorspronkelijk plan geheel en al is afgeweken; verder betoogt de spreker, dat de berekening der kosten, die de onderneming zal vorderen, geheel onzeker is, en dat de thans daarvoor aangevraagde acht millioenen guldens, niet toereikende zullen wezen. Men acht, zegt hij, de droogmaking van het meer noodzakelijk, zoo wel ter beveiliging van de hoofdstad, als ter voorkoming van de veelvuldige rampen, die hetzelve in vroegeren tijd berokkend heeft. Hij gelooft echter, dat de uitbreiding, welke het Meer in vorigen tijd ondergaan heeft, het gevolg was van de te groote langmoedigheid onzer voorvaders, die gedurende twee eeuwen, dien zoogenaamden grooten waterwolf op generlei wijze hebben beteugeld, hetgeen misschien wel het gevolg geweest is van de plannen tot droogmaking van het meer, die toen reeds bestaan hebben. En wat de ongelukken betreft, die op het Meer toen en dan zijn voorgevallen, als dit eene reden moet opleveren, om het Meer droog te maken, dan zouden de Regering en de Staten-Generaal hunne handen met genoeg werk vervuld kunnen zien. Hij gelooft verder, dat de binnenlandsche gemeenschap, de handel binnen 's lands, het inwendige verkeer, door deze droogmaking, bijzonder zal worden belemmerd en benadeeld. Volgens gene opgave, door den redenaar medegedeeld, worden er jaarlijks omstreeks 14,000 schepen te Spaarndam en 8000 aan den [illegible] doorgeschut, zijnde alzoo 22,000 vaartuigen, terwijl er bovendien nog schepen door de andere sluizen passeren, die echter verpacht zijn, en waarvan de opgave derhalve niet juist mede te deelen is. Hij schat het dan, dat er 27,000 schepen over het Meer varen of zeilen, die hetzelve bijkans allen in een dag kunnen passeren, en waarvan de meeste den grootsten weg verkiezen, dan met de betaling van eenige Sluisgelden meer, den korteren weg te nemen. Dat meer is alzoo de groote weg van communicatie tusschen de Noordelijke en Zuidelijke gedeelten des lands, en deze zal worden belemmerd, kostbaar en moeijelijk gemaakt. Intusschen was het daardoor, dat de binnenlandsche handel bloeide en herleefde. Nu is het waar, dat men door den aanleg van vaarten en kanalen, in die behoefte zou trachten te voorzien,

doch het is te vreezen, dat ten gevolge van de werking der stoommachines, de vaart zal worden belemmerd en er zeer gebrekkig zal kunnen worden gezeild. Van de 21,000 schepen, die uit Vriesland, Groningen, enz. komen, zijn er zeker drie vierde die den omweg over het Spaarn en Spaarndam nemen, dan door den sluis aan den Overtoom, in het Meer te vallen, en dat wel, gelijk wij hierboven zeiden, omdat de kortere weg 2 sluizen en 8 bruggen en de langste slechts 1 sluis en 4 bruggen heeft. Wijders vreest hij, dat de belemmering van dezen weg van communicatie, het gebruik van den langen turf schier geheel zal doen afschaffen, daar de kalkbranderijen, pannen- en steen-bakkerijen en andere fabrijken, die den langen turf benoodigd hebben, of denzelven gebruiken, allengs, uit hoofde van de moeijelijkheid, om denzelven te verkrijgen, daarvan zullen afzien. Men voorspelt zich de heerlijkste uitkomsten van de droogmaking voor den landbouw, daar er 18,000 bunders land bruikbaar gemaakt zullen worden, dorpen zullen oprijzen, dezelve zullen door duizende ingezetenen worden bearbeid en bevolkt, het zal eene goud- en zilvermijn, eerst voor de ondernemers en daarna voor de ingezetenen zijn, 's Rijks schatkist zal aanzienlijk daardoor worden gestijfd, de lasten van Rijnland zullen daardoor worden verligt! Voorzeker zal dit voor Nederland gelukkig wezen, dat deze fraai gekleurde tafereelen verwezenlijkt zouden worden. Doch ongelukkig zijn die blijde vooruitzigten in tegenspraak met de ondervinding, die heeft doen zien, dat dergelijke ondernemingen niet dan na eene reeks van jaren, eenige voordeelen opleveren. Maar wat leert ons de droogmaking van den Nieuwkoop? Dat hetzelve zich tot het bestuur van Munsterland en Rijnland gewend heeft, met de verklaring, dat het de lasten niet kan opbrengen! Bovendien vreest de redenaar, dat het onmogelijk zal wezen voor zoo vele bunders nieuw land, koopers te vinden. Juist de uitbreiding, welke aan de onderneming gegeven wordt, beschouwt hij voor onvoorzigtig [illegible] welke de uitkomsten moeten zijn van de [illegible]ende ziekte, die onder het vee heerscht? Moet daarvan niet het gevolg wezen, dat de landerijen aanzienlijk in prijs moeten dalen. En van hoe geringe waarde moeten dezelve dan niet worden, wanneer het getal landerijen zoo aanzienlijk zal toenemen. Hij vraagt echter, of het gepast en voorzigtig zij zulk een reusachtig plan, op dit oogenblik te verwezenlijken? Ten vorigen jare toch werd hetzelve door de kamer ongunstig beoordeeld, vooral om de uitgestrektheid der onderneming, welke, volgens de verklaring der regering, in Europa zonder voorbeeld was. Met bezorgdheid trad men voor eene verbindtenis, die zoo vele jaren duren zou, terug. Toen echter bestond er alle hoop, dat onze geschillen met Belgie, op een eenigzins billijken voet, spoedig zouden worden vereffend. Toen heerschte er eene bedaarde eenstemmigheid bij alle de groote mogendheden. Toen mogten wij hopen, dat na jaren onrust en geweld, eindelijk eens een tijd van rust en zekerheid zou opdagen. Toen gaf bezorgheid voor de toekomst, tot eene ongunstige beschouwing van het ontwerp aanbieding, en wat moet nu de uitkomst der beraadslagingen wezen? Nu staan onze kinderen weder gewapend aan de grenzen! Nu zijn de schatpligtigen weder genoodzaakt, tot het doen van groote opofferingen, om de regering in staat te stellen op hare hoede te wezen [illegible] vrienden. Nu zijn onze geldelijke aangelegenheden met een nieuwen last van ƒ 3,400,000 jaarlijks vermeerderd, zonder dat iemand weet, waaruit dezelve gevonden moeten worden. Nu is ons eene schuld van 70 millioenen, die ons wettig toekwam, voor altijd ontzegd. Nu weten wij nog niet, welke het einde onzer opofferingen zal wezen. Nergens doet zich de heerlijke horizont op. Overal zien wij wolken zamenpakken. Wij zien in Frankrijk en elders gebeurtenissen ontstaan, waarvan Belgie mogelijk voordeel trekken zal. Een britsche krijgsheld waarschuwt zijne regering zorgvuldig toe te zien en voor alle mogelijke gebeurtenissen, op hare hoede te wezen. In zulke omstandigheden wil men Nederland met eene onderneming belasten, waarvan de uitkomsten voor den bloei en de welvaart van een groot deel des lands, vooral met geene zekerheid te bepalen zijn; die voor den handel en de nijverheid van alle gewesten schadelijk kan wezen; waarvan de voordeelen hoogst twijfelachtig zijn. In zulke omstandigheden bewondert hij den moed van hen, die, niettegenstaande alle deze zwarigheden, zich met de voordragt zullen vereenigen. Wat hem betreft, hij wil de gevolgen daarvan niet op zich nemen; hij houdt zich voor verantwoord door tegen de voordragt te stemmen.

In de zitting van den belgischen senaat, heeft de graaf *d'Hane*, als rapporteur der commissie ter onderzoek van het ontwerp van toetreding, gisteren zijn rapport uitgebragt. De commissie, zeide hij, was geenszins gezind om het ontwerp van het traktaat van 23 januarij te regtvaardigen; maar in het bestaan der volken, gelijk in dat van enkele personen, kwamen drukkende omstandigheden voor, waarin de noodzakelijkheid de overhand had, en men zich aan dezelve onderwerpen moest. De commissie had zich derhalve met geen lang onderzoek van de bepalingen des traktaats ingelaten; want aan wijziging derzelve kon niet gedacht, zij moesten aangenomen of verworpen worden. Even als bij de vertegenwoordigers, had ook de commissie van den senaat zich vooraf-gaandelijk met een onderzoek aangaande de bevoegdheid ingelaten; hetgeen daaromtrent in de andere kamer was gezegd en beslist, ontsloeg de rapporteur hierover veel uit te wijden. Wat de zaak zelve betrof, zeker waren de vaderlandsliefde en de liefde voor landgenooten door het besluit der londensche conferentie gekrenkt, maar dit besluit was eene daadzaak waartegen niet te doen viel; de onderscheidene middelen van tegenstand, of die welke men had voorgesteld om zich aan de gezegde beslissing te ontrekken, waren onvoldoende bevonden en zelfs gevaarlijk; reeds had het openbaar gezond verstand dit gevoelen bekrachtigd. Men had ingezien, dat de bevolking van Limburg en van Luxemburg veel meer zou opgeofferd worden, haar wezenlijk welzijn door den tegenstand veel meer in gevaar zou gebragt worden, en dat eene administratieve scheiding haar de voorregten zou doen behouden welke zij bij eene gewapende interventie zou verliezen. Door de bondgenooten verlaten, door de dreigende overmagt en eene ongelukkige toekomst, die men zich door een hopeloozen tegenstand op den hals zou halen, gedrongen, had de commissie vermeend, dat de wet der noodzakelijkheid Belgie den pligt oplegde om het traktaat aan te nemen. Bij de verpligting waartoe men zich door de kracht der omstandigheden genoodzaakt zag om zijne broeders te verlaten, bleef alleen de wensch over, dat zij onder het nieuw gezag waar zij kwamen, alle waarborgen voor hun zedelijk geluk en materielen voorspoed mogten genieten; en alhoewel de minister van buitenlandsche zaken desaangaande in de kamer der vertegenwoordigers geruststellende verzekeringen gegeven had, wenschte de commissie dat de senaat op nieuw de begeerte mogt uitdrukken, dat het bewind geene middelen verzuimde, om het welzijn der bevolkingen te verzekeren die door het traktaat van 23 Januarij van Belgie gescheiden werden. Het rapport eindigde met de verklaring dat de commissie met 4 stemmen tegen één, die van den heer *Wauthier*, een Luxemburger, zich voor de aanneming van het ontwerp had verklaard.

Door den senaat werd tot het drukken van het rapport besloten, en dat de discussie over het ontwerp op heden, vrijdag zou geopend worden.

— In de zitting der belgische kamer van vertegenwoordigers van eergisteren waren nog eenige petitien ingekomen, betrekkelijk de al of niet toetreding tot de besluiten der conferentie. Er werd besloten dezelve nog ditmaal in den *Moniteur* te plaatsen, maar voor het vervolg dezelve, als over eene besliste zaak handelende, ter zijde te leggen. Door den heer *Delanghe* werd rapport uitgebragt wegens een ontwerp voor den weder-uitvoer der granen, in het entrepôt gebragt vóór het verbod van uitvoer; voorts door den heer *Demonceau* een rapport over voorgestelde wijzigingen in het douane-tarief op de grenzen van Luxemburg, terwijl verder nog een paar ontwerpen van weinig aanbelang werden aangenomen.

In de zitting van gisteren zijn de beide ontwerpen, omtrent welke de heeren *Delanghe* en *Demonceau* eergisteren rapport hebben uitgebragt, aangenomen geworden, waarna de kamer hare zittingen onbepaald heeft geschorst. Vóór de scheiding gaf de minister *de Theux* te kennen, dat aangezien het bewind de kamer niet tweemaal in eene zitting kon adjourneren, het wenschelijk was dat de laatstgemelde haren president magtigde, om de kamer voor de volgende zitting bij beslotene brieven bijeen te roepen, omdat het in de tegenwoordige omstandigheden onvoorzigtig zou zijn, om een vasten dag voor de eerstvolgende bijeenkomst te bepalen.

Men denkt te Brussel dat de kamer voor de tegenwoordige zitting niet meer zou bijeenkomen, zoowel omdat er anders te weinig tijd voor de verkiezingen die in junij moeten gedaan worden zou overblijven, als omdat er, na de ratificatie van het nu aangenomen traktaat, eene verandering in de verkiezingen moet komen en de vertegenwoordigers van de afgescheidene gedeelten niet meer in de kamer zitting kunnen nemen.

— De heer *Gendebien* heeft niet alleen zijne demissie gegeven als lid der kamer, maar ook als lid van den stedelijken raad van Brussel, en batonnier van de orde der advokaten.

— Ofschoon de rust te Brussel steeds bewaard is gebleven, schijnt de policie er toch nog zeer waakzaam te moeten zijn om dezelve te bewaren. Eergisteren hadden er verscheidene arrestatien plaats en gisteren morgen werden er nog in eene herberg op de Rue Haute een twaalftal personen wegens oproerige kreten in verzekerde bewaring genomen.

— De Burgemeester van Venloo, *Ph. de Lom de Berg*, heeft een brief aan *l'Indépendant* gezonden, om te weerspreken hetgeen door de *Vedette* van Limburg en andere soortgelijke belgische bladen dagelijks gezegd wordt, wegens patriottische vereenigingen, adressen aan de Luxemburgers, organisatie van vrijwillige korpsen, enz. Te Venloo was integendeel alles zeer rustig en wachtte men er bedaardelijk de ontknooping der staatkundige gebeurtenissen af.

Vervolg en Slot van het rapport der heeren HANEGRAAF, DE LEEUW *en* KROS *aan de heeren Dijkgraaf en Hoogheemraden van Rijnland, met betrekking tot het ontwerp van droogmaking van het Haarlemmermeer.*

Voorts worden in aanmerking gebragt de opzetting des boezems, door de meest heerschende Z. en Z. W. winden, naar den IJkant, welke na de droogmaking zou ophouden, althans zeer verzwakken; stroom en beweging in het water, zoo noodig tot goedhouding van hetzelve, zouden worden tegengegaan; gebrek aan zoet water zou kunnen ontstaan. Tegen de sluizen te Halfwegen zal de opzetting geen *zesde deel* verblijven van hetgeen aldaar *thans* bestaat, en voor Spaarndam is *alle* voordeel, hetwelk die uitwatering trekt van de opzetting des meers aan de monden van de Spaarne en Liede verloren.

Een ander nadeel zou zijn de verhooging des boezems op de plaats der meeste molens, terwijl deze in het gemaal zijn.

Naar eene tienjarige gemiddelde rekening hebben de stellers bevonden dat er 6,300,000 kub. ellen water in den zomer aangevoerd moeten worden, om den boezem op de geschikte hoogte te houden; in den verkleinden boezem zou die aanvoer, in bijna twee maanden, ruim 26 millioenen kub. ellen moeten bedragen. Aan den anderen kant moeten de krachten ter uitlozing mede voor vele millioenen kub. ellen vergroot worden.

2°. Onderzoeken stellen of *de middelen van herstel, tegen de nadeelen, een' voldoenden waarborg aanbieden.*

Wat daaronder betreft de sluis op Halfwegen, daarvan heeft men, bij eene ontdijking van het groote Meer, met bekrompene ringvaarten, geene groote verwachting. — Wat aanbelangt de verbetering der toeleidingen van het water naar de Katwijksche uitwatering, gelooven stellers, dat eene verbetering van toevoer met ⅘ van de voorgedragene werken *niet* was te gemoet gezien geworden, na eene droogmaking van het Haarlemmermeer. Zij berekenen, dat, bij de voorgedragene middelen van herstel voor Rijnland nog behoefte bestaat, tot ontlasting gemiddeld, aan 55,090,550 kub. ellen en in buitengewone gevallen aan omstreeks 150 millioen. Zij beschouwen dus de bedoelde middelen als *niet toereikend* tot het beoogde doel.

Wat het stoomwerktuig te Spaandam betreft, zijn zij het met de plaats daarvan eens, op grond van de weinige hoogte van opmaling op het IJ, het vaarbaar houden van dat IJ vóór de sluizen en de verversching der stad Haarlem; waren die groote behoeften daar niet aanwezig, zij zouden verlangd hebben dat het stoomgemaal gebragt werd aan de zuidzijde van Rijnland, in de nabijheid der meeste molens van den Rijnboezem. De machine zal de kracht hebben om, in ééne minuut, 1,297,000 Ned. ponden, 2 voet hoog op te werken, en alzoo zouden in één etmaal, in November, in het IJ kunnen overgebragt worden 28,032,760 k. ellen. In geenen deele is het dus gegrond, dat, dat machine de werking van al de molens in Rijnland zou doen. — Men meent, eindelijk, dat het leggen van een duiker niet voldoen zou.

3°. En nu gaan de opmakers van deze beschouwing over tot het derde hoofddeel daarvan, het *aangeven van andere of meerdere middelen, bijaldien de voorgedragene geen voldoenden waarborg voor Rijnlands waterstaat, aanbieden.*

Zij herinneren aan de woorden, voorkomende in Zr. Ms. besluit van 1819 nopens deze droogmaking, » dan de vereischte zorg » behoort gedragen te worden, dat dezelve voordeelig worde aan » de belangen der landen, voor welker uitwatering het Haarlem» mermeer en aangrenzende plassen tegenwoordig tot boezem ver» strekken."

Zij twijfelen dan ook niet aan de daarstelling van het stoomgemaal te Sparendam, vóór het leggen van den dijk door het Spieringmeer geredelijk zal volgen, na het erlangen van het, *apriori*, zoo zeer (naar hunne denkbeelden) bewezen belang.

Indien geene bijzondere belangen het adres vorderen, verkiezen zij den afloop van het water boven het kunstmatig opwerken van hetzelve.

Zij plaatsen als middel tot verbeterde uitwatering op den voorgrond 1°. *het verruimen van een groot deel der ringvaart en het daarstellen eener toeleiding van het water tot de westplassen onder Aalsmeer uit de Aar of het Nieuwe Kanaal.* Die verruiming der ringvaarten zoude bestaan: in het geven eener breedte van 75 ellen op het Amst. peil, met eene glooijing voor de boorden van 2 op 1, aan de gedeelten ringvaart uit het Spieringmeer, oost op, naar het Nieuwe Meer, langs Aalsmeer, tot de Oude Wetering, en west op, voorbij het Spaarne, langs Hillegom tot [illegible]. Deze verruiming zoude mitsdien niet toegepast worden op het gedeelte ringvaart tusschen de Oude Wetering en den Haag, als zijnde voor den toevoer van water voor de IJsluizen van geen belang.

De toeleiding naar de Westplassen van het water uit de Aar en het Nieuwe Kanaal (ook Amstel-Kanaal genoemd) zoude verkregen moeten worden, door het te leiden van beneden de Schutsluis aan het Tolhuis, het zij uit den Drecht of de Aar, door den Kalslagenpolder en langs de Bilderdammenlaan. Hieraan zullen voorzeker, om den door te dammen dijk of kade en eene ruime brug in den Heereweg belangrijke kosten verbonden zijn; maar het nieuwe Kanaal is een zoo goede geleider naar die plassen voor het Rijn- en Gouwe-Water; bij de verlaging van den Rijn en de Gouwe, kan tijdelijk, zoo veel belang voor een zoo groot aantal molens bestaan, en het gevuld houden der wateren onder Aalsmeer is tot vermindering van het verval naar de IJsluizen zoo aanprijzenswaardig, dat de stellers de uitgave daarvoor aan te wenden zeer nuttig besteed achten zouden.

Eene natuurlijke en eene kunstmatige gelegenheid van uitwatering is den stellers doeltreffend voorgekomen. Die beide middelen zijn *eene nieuwe uitwatering op de Noordzee*, in het noorderdeel van Rijnland en in de nabijheid van de ruimste wateren des verkleinden boezems of eene *opmaling van water op den IJssel.*

Wat de nieuwe uitwatering op de Noordzee betreft, deze zou beginnen bij het vereenigings-punt van het Spaarne en de Liede, op kleinen afstand van de Sparendammersluizen. De rigting, in eene zeer flaauw gebogene lijn, kon gaan op ongeveer 400 ellen afstands bezuiden het gehucht de Zandpoort, na de lagere landen van Schoten te hebben doorsneden; en zou de lengte hebben van 7900 ellen. Het doorgraven van de duinen, over de helft dier lengte, zou voorzeker een bezwaar, evenwel slechts op de kosten invloed gevende, opleveren. Zoodanig Kanaal nu, zou het te kort in de uitwatering kunnen vergoeden.

Wat de opmaling op den IJssel betreft, de eb van de rivier loopt zelden laag genoeg voor een' natuurlijken afloop van het boezemwater op dezelve. Van daar zou eene opmaling, om daarop eene ontlasting te verkrijgen, noodig zijn. Tot die opmaling, wil zij eenigzins aanhoudend kunnen doorgaan, zal een *bovenboezem* worden gevorderd; dewijl de vloeden *te hoog* loopen om daarboven steeds het water op te voeren. Zoodanige boven-molenboezem zou kunnen bestaan in een kanaal van uit den IJssel, even beoosten Gouda, tot in den Rijn afgerekend, tusschen de veenderijen van den Tempel en Middelburg, oost of west van het dorp Reeuwijk, naar beste gelegenheid, op den N. O. hoek van den Bloemendaalschen polder, ten einde voorts de oude Alfer-watering nagenoeg te volgen tot de te maken duikersluis in den IJsseldijk. Natuurlijkerwijze moet dit water worden besloten in sterke en hooge kaden, ongeveer als de Rijndijk, ten einde de hoogstmogelijke opmaling op dien boezem te kunnen doen, en het water daarvan, bij het invallen der ebbe, spoedig te kunnen ontslaan. Die boven-boezem zou, bij een' waterstand in Rijnland van gemiddeld 40 Ned. duimen, 1½ el hoog opgemalen kunnen worden, en zoodanige boezem komt voor te zullen toelaten, dat er eene aanhoudende uitmaling op den IJssel (namelijk in gewone tijden) kan geschieden.

Eindelijk wordt betoogd, dat *een kanaal, tot leiding van het water, uit den IJssel naar den Rijn* zal gevorderd worden.

Ten slotte betuigen de drie heeren stellers van het rapport, dat zij, bij het opmaken van dit stuk, alleen door de ware belangen van het Hoogheemraadschap, waaraan zij door eed en pligt verbonden zijn, gedreven zijn geworden, en dat de waarheid van het door hen vooruitgezette trouwens blijkbaar is, uit den eenvoudigen regel, » dat de uitwatering van eene laag gelegene streek lands moet toenemen, naar mate de waterberging verkleint of kleiner is."

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers